Súd:	Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka:	B5-57C/26/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1519202289
Dátum vydania rozhodnutia:	12. 03. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Mária Filová
ECLI:	ECLI:SK:MSBA4:2025:1519202289.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Bratislava IV v konaní pred sudkyňou JUDr. Máriou Filovou, v právnej veci žalobcu: H.. Ľ. V. R. O. T. Y. Í. K. H. , K.. XX.X.XXXX, I. O. U.. Z. XXX/XX, XXX XX P. S., proti žalovanému: Slovenská republika - Národný bezpečnostný úrad, so sídlom Budatínska 30, 851 06 Bratislava, o nemajetkovú ujmu vo výške 24.000,-€, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 3.000,-€, do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.
II. Vo zvyšku súd žalobu z a m i e t a .
III. Súd n e p r i z n á v a žalovanému náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1.Žalobou podanou na súd dňa 3.6.2019 sa žalobca domáhal, aby súd zaviazal žalovaného na splnenie povinnosti zaplatiť žalobcovi 39.356,69€ spolu s príslušenstvom - 5% ročným úrokom z omeškania zo žalovanej istiny od 8.5.2019 do zaplatenia, titulom náhrady škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verenej moci a o zmene niektorých zákonov. Žalobca svoj požadovaný nárok skutkovo odôvodil tým, že od roku 2004 do 30.6.2016 nepretržite pôsobil v Policajnom zbore SR na pozícii vyšetrovateľ oddelenia vyšetrovania odboru ekonomickej kriminality úradu justičnej a kriminálnej polície OR PZ v Dolnom Kubíne (vymenovaný do funkcie vyšetrovateľa bol personálnym rozkazom Ministra vnútra SR č. 388 zo dňa 29.9.2004). V roku 2005 bolo žalobcovi v súvislosti s plnením služobných úloh na pozícii vyšetrovateľa po vykonaní bezpečnostnej previerky udelené osvedčenie o bezpečnostnej spoľahlivosti s platnosťou v zmysle osobitného zákona na 10 rokov, na základe ktorého sa žalobca mohol oboznamovať s utajovanými skutočnosťami v kategórii „Dôverné“. Po uplynutí obdobia platnosti osvedčenia o bezpečnostnej spoľahlivosti začal NBÚ v roku 2015 nové konanie o bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu. Rozhodnutím Národného bezpečnostného úradu č. SP-PB-129-33/2015-Ž-23788 zo dňa 7.9.2015 bol žalobca označený za osobu, ktorá vedome spolupracovala s ustanovenými štruktúrami bývalej Štátnej bezpečnosti podľa prílohy č. 1 bod 31. zákona č. 215/2004 Z.z. a bolo rozhodnuté, že žalobca nespĺňa predpoklad bezpečnostnej spoľahlivosti na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami. Proti rozhodnutiu NBÚ žalobca podal odvolanie, o ktorom rozhodol Výbor NRSR na preskúmavanie rozhodnutí NBÚ rozhodnutím č. CRD-1944-3/2015-VPRNBU zo dňa 3.12.2015 tak, že odvolanie žalobcu zamietol. Proti rozhodnutiu Výboru NRSR podal žalobca žalobu na preskúmanie zákonnosti tohto rozhodnutia, poukázal na nezákonnosť vydaných rozhodnutí NBÚ a Výboru NR SR, nakoľko tieto nerešpektovali existujúcu zákonnú úpravu ani judikatúru Ústavného súdu SR v otázkach zisťovania bezpečnostnej spoľahlivosti. Rozhodnutia NBÚ a Výboru NR SR vychádzali so spisu, ktorý bol na žalobcu vedený v kategórii dôverník a nachádzali sa tam len dve písomnosti a to návrh na získanie dôverníka (z dôvodu, že žalobca prejavil záujem pracovať vo vojenskej kontrarozviedke) a záverečná správa, kde je jasne uvedené, že žalobca odmietol spoluprácu. Pri previerke vykonanej v roku 2005 o týchto skutočnostiach

mali vedomosť a tieto skutočnosti boli zohľadňované už pri previerke v r. 2005, z nepochopiteľných dôvodov však v roku 2015 nebola žalobcovi udelená bezpečnostná previerka, a to napriek tomu, že od udelenia predchádzajúcej previerky neboli zistené žiadne nové skutočnosti, žalobca ani v minulosti neplnil žiadne úlohy, ani mu žiadne úlohy neboli ukladané a že pojem spolupráca musí byť preukázaný. NBÚ a následne aj Výbor NR SR konali nezákonne napriek tomu, že musel mať vedomosť o tom, že podľa nálezu ÚS ČSFR Pl. ÚS 1/92 zo dňa 26.11.1992 „....Evidencia občana v materiáloch Štátnej bezpečnosti (v citovaných kategóriách: dôverník, kandidát tajnej spolupráce alebo tajný spolupracovník) má iba podmienený charakter. Neosvedčuje vedomú spoluprácu, ale iba vyjadruje zámer osobu do budúcnosti získať pre vedomú spoluprácu.“. Na podklade podanej žaloby žalobcu Najvyšší súd SR rozsudkom sp. zn. 5Sž/2/2016 zo dňa 10.4.2018 v spojení s opravným uznesením zo dňa 5.6.2018 zrušil rozhodnutie Výboru NR SR ako aj zrušil rozhodnutie NBÚ a vec vrátil Výboru NRSR na ďalšie konanie, NS SR uvedeným rozsudkom zrušil rozhodnutie Výboru NR SR ako aj rozhodnutie NBÚ ako rozhodnutia nezákonné. Na základe rozsudku NS SR po zrušení napadnutých rozhodnutí bolo žalobcovi vydané osvedčenie NBÚ č. SP-PB-2010/2018-Ž na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami podľa osobitného zákona na stupeň utajenia „Dôverné“, ktoré bolo žalobcovi doručené dňa 12.9.2018. V dôsledku vydania nezákonných rozhodnutí NBÚ a Výboru NR SR bol žalobca služobne preložený, a to personálnym rozkazom riaditeľa KRPZ č. 276 zo 17.6.2016, ktorým bol žalobca z pozície vyšetrovateľa odvolaný dňom 30.6.2016 a degradovaný z funkcie vyšetrovateľ do funkcie referent skupiny fyzickej ochrany objektov a zaradený do 1. platovej triedy. Z odôvodnenia rozhodnutia o preložení je zrejmé, že žalobca bol preložený na inú funkciu len a výlučne na základe rozhodnutia NBÚ č. SP-PB-129-33/2015-Ž-23788 zo dňa 7.9.2015 z dôvodu, že podľa tohto rozhodnutia nie je oprávnený na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami stupňa „Dôverné“, ktorý sa vyžaduje na výkon doterajšej funkcie. Rozhodnutie o preložení žalobcu na funkciu referent bolo vydané bez súhlasu žalobcu, odporovalo ustanoveniam § 35 ods. 6 zákona č. 73/1998 Z.z. (policajta možno previesť na inú funkciu v tom istom mieste výkonu štátnej služby alebo preložiť na inú funkciu v inom mieste výkonu štátnej služby alebo v inom služobnom úrade na vlastnú žiadosť alebo s jeho písomným súhlasom) ako aj odporovalo čl. II, ods. 2 a ods. 3 Ústavy SR (Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá). Z dôvodu nezákonného preloženia na miesto a funkciu, s ktorým žalobca nesúhlasil, teda v príčinnej súvislosti s preložením na tabuľkové miesto referenta (PT1) skupiny fyzickej ochrany objektov oddelenia ochrany objektov KR PZ v Žiline bol žalobca nútený podať žiadosť o uvoľnenie podľa § 191 ods.1 zákona č.73/1998 Z.z. zo služobného pomeru a jeho služobný pomer skončil dňom 30.6.2016. Inú možnosť žalobca nemal, nakoľko personálny rozkaz o preložení je vykonateľný bez ohľadu na odvolanie, teda buď by žalobca musel nastúpiť na uvedené miesto napriek tomu, že s týmto výslovne nesúhlasil. Jediná možnosť ako nenastúpiť na uvedené miesto bolo podať žiadosť o uvoľnenie, kde priamo do žiadosti o uvoľnenie žalobca uviedol: „....Z uvedených dôvodov, teda v príčinnej súvislosti s mojím preložením, na tabuľkové miesto referenta (PT1) skupiny fyzickej ochrany objektov oddelenia ochrany objektov KR PZ v Žiline som bol nútený podať žiadosť o uvoľnenie podľa § 191 ods.1 zákona č.73/1998 Z.z.“ . Proti rozhodnutiu o preložení podal žalobca odvolanie a nakoľko odvolací orgán odvolaniu žalobcu nevyhovel, proti rozhodnutiu o preložení podal žalobca správnu žalobu, na základe ktorej Najvyšší súd SR rozsudkom č. 5Sžk/17/2017 zo dňa 22.11.2018 rozhodnutie o preložení zrušil. Vyššie uvedené rozhodnutia spája jednoznačná príčinná súvislosť, kde bez nezákonných rozhodnutí Výboru NR SR a rozhodnutia NBÚ by nebol vydaný personálny rozkaz riaditeľa KR PZ Žilina č. 276 o preložení.

2. Žalobca uviedol, že podmienkou vzniku zodpovednosti štátu za spôsobenú škodu je kumulatívne splnenie predpokladov, ktorými sú:
a/ nezákonné rozhodnutie
b/ vznik škody
c/ príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody.
a/K nezákonnému rozhodnutiu poukázal žalobca na to, že NS SR zrušil rozhodnutie NBÚ ako aj rozhodnutie Výboru NR SR z dôvodu ich nezákonnosti, čím je naplnená uvedená podmienka a žalobcovi vznikol nárok na náhradu škody podľa § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. Následne po zrušujúcom rozhodnutí NS SR bola žalobcovi bezpečnostná previerka udelená, a to osvedčením NBÚ zo 2.8.2018, ktoré bolo žalobcovi doručené 12.9.2018, čo tiež preukazuje absolútnu nedôvodnosť a nezákonnosť pôvodného rozhodnutia NBÚ a Výboru NR SR o bezpečnostnej nespoľahlivosti žalobcu.
b/ Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak a podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. v prípade, ak iba samotné

konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Žalobca si v konaní uplatňoval nárok na náhradu ušlého zisku a nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to nasledovne:
Ušlý zisk/ušlá mzda: V príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím NBÚ a Výboru NRSR bol žalobca odvolaný z funkcie vyšetrovateľa a preložený od 1.7.2016 do najnižšej funkcie referent ochrany objektov so zaradením do 1. platovej triedy, v dôsledku čoho bol žalobca nútený požiadať o uvoľnenie zo služobného pomeru od 1.7.2016. V čase pred preložením na funkciu referent, teda na pozícii vyšetrovateľa, bol priemerný čistý mesačný príjem žalobcu (služobný plat) 1.167,-€ (výplatné pásky 01/2016-03/2016). Po skončení služobného pomeru bol od 1.7.2016 žalobcovi priznaný výsluhový dôchodok vo výške 469,31€, ktorý sa valorizáciou v nasledujúcich rokoch mierne zvyšoval. Počas obdobia trvania nezákonného stavu sa žalobcovi nedarilo nájsť si adekvátnu prácu, resp. v období od 1.7.2016 do 30.9.2018 bol žalobca zamestnaný krátkodobo v spoločnosti JTD GROUP s.r.o. na dohodu v mesiacoch júl, august 2017 (príjem 27,08 €), následne v spoločnosti Pro.Se.T. s.r.o. od 12.9.2017 do 29.3.2018 s čistým príjmom za jednotlivé mesiace tak, ako je uvedený v tabuľke výpočtu ušlej mzdy v prílohe. Ušlá mzda žalobcu za obdobie od 07/2016 do 08/2018 kedy trvalo porušenie zákonnosti až do obnovenia previerky predstavuje rozdiel medzi predpokladaným čistým príjmom dosahovaným pred vydaním nezákonného rozhodnutia a sumou poberaného výsluhového dôchodku resp. súčtom súm poberaného dôchodku a mzdy zo zamestnania. Tento rozdiel predstavoval za obdobie od 07/2016 do 08/2018 sumu 15.356,69€.
Nemajetková ujma v peniazoch: Zásah do práv žalobcu nezákonnými rozhodnutiami bol rozsiahly a to tak vo sfére pracovnej, ako aj v súkromnom, rodinnom a spoločenskom živote a žalobca nezákonnými rozhodnutiami utrpel ujmu, pri ktorej konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a odôvodnená je požiadavka náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobca v príčinnej súvislosti s vydaním nezákonných rozhodnutí prišiel o prácu na pozícii vyšetrovateľa PZ a následne aj o prácu v policajnom zbore. Pozícia vyšetrovateľa je
prácou, na ktorú sú kladené vysoké nároky tak po odbornej stránke ako aj nároky na osobnostné vlastnosti vyšetrovateľov. Podľa posledného služobného hodnotenia patril žalobca k najlepším vyšetrovateľom na oddelení a boli mu prideľované náročnejšie prípady. Počas celej kariéry v policajnom zbore žalobca nebol nikdy disciplinárne riešený, naopak, viackrát bol za plnenie pracovných povinností odmenený. Strata pracovnej pozície znamenala pre žalobcu nielen stratu zamestnania a teda ekonomickú istotu, ale stratu pracovného uplatnenia a naplnenia svojich dlhoročných profesných skúseností ako aj stratu adekvátneho zabezpečenia rodiny a s tým spojenú obavu o budúcnosť. Zo dňa na deň sa žalobca stal z odborníka nezamestnaným resp. z hľadiska pracovných možností v podstate neuplatniteľným na trhu práce vzhľadom na dovtedajšie pracovné skúsenosti a zaradenie. Uvedená skutočnosť sa výrazne negatívne odrazila aj na jeho súkromnom, rodinnom a spoločenskom živote, pričom uvedené platí o to viac, že príčinou bola tak citlivá otázka, akou je vedomá spolupráca so štruktúrami bývalej Štátnej bezpečnosti, čo na žalobcu tak v kruhu jeho kolegov, priateľov a známych vrhalo tieň podozrenia a špekulácii, hoci aj nevyslovených. Žalobca sa nevedel vysporiadať s uvedenými skutočnosťami, veľmi sa kvôli záverom NBÚ a Výboru NRSR vysloveným na jeho adresu trápil, nemohol v noci spávať, neustále sa budil. Žalobca bol spoločenský a otvorený typ, úspešný v práci, ktorá ho napĺňala profesne aj ľudsky, mal svoje záľuby a okruh priateľov. Po týchto udalostiach sa však čoraz viac uzatváral do seba, psychicky to ťažko znášal, prestal sa stretávať s bývalými kolegami, nezúčastňoval sa spoločných podujatí, nakoľko sa mu tým obnovovali spomienky na skutočnosti, ktorými prechádzal. Vzhľadom na tieto udalosti sa celkom vzdal spoločenského života. Uvedenými zmenami trpela aj rodina žalobcu, jeho manželka a maloletý syn, s ktorými žil v spoločnej domácnosti a ktorí mu však nijako nedokázali pomôcť, pričom s pribúdajúcim časom aj blízki prestávali veriť, že sa situácia obráti v jeho prospech a že nezákonné rozhodnutia budú zrušené. Žalobca sa cítil nespravodlivo a nedôvodne ponížený, rozhodnutie NBÚ ako aj Výboru NRSR znamenalo negatívny zásah do jeho povesti. Žalobca sa snažil zmieriť s tým, že musí počkať na rozhodnutie súdu, po vyše roku a pol, v septembri 2017 sa zamestnal ako vodič, čo však nezodpovedalo jeho odbornosti a skúsenostiam, a ani finančne táto práca nemohla naplniť očakávania žalobcu. Vzhľadom na uvedený zásah do osobnostných práv je žalobca presvedčený o opodstatnenosti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to v sume 55 000,- € zohľadňujúc kritériá § 17 ods. 3 písm. a) až d) zák. č. 514/2003 Z.z.. Uplatnená suma je určená s ohľadom na dĺžku trvania nezákonného zásahu do práv žalobcu (7.9.2015 - 12.9.2018), s ohľadom na charakter a závažnosť tohto zásahu (zásah sa prejavil vo všetkých sférach života žalobcu, trvalo negatívne ovplyvnil jeho profesné uplatnenie a rodinný aj spoločenský život), s ohľadom na osobu žalobcu, jeho predchádzajúci pracovný aj súkromný život ako aj s ohľadom na rozhodovaciu prax súdov

v obdobných prípadoch. Keďže však ustanovenie § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v účinnom znení obsahuje limitáciu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, domáha sa žalobca priznania časti nemajetkovej ujmy vo výške 24.000,- €, ktorá zodpovedá maximálnej výške určenej podľa § 13zákona č. 274/2017 Z.z. ako 50 násobok aktuálnej minimálnej mzdy 480,-€. Vo vzťahu k výške uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, poukázal žalobca napr. na rozsudok KS Bratislava sp. zn. 14Co/34/2015 zo dňa 21.06.2016, ktorým súd v skutkovo podobnom prípade priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 53.110,27€ (nakoľko v tom čase nebol viazaný limitáciou výšky obsiahnutou v § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z.). a poukázal na rozhodnutia vo veci Winkler proti Slovenskej republike, z ktorého možno odvodiť sumu spôsobenej nemajetkovej ujmy za 1 deň nezákonného rozhodnutia. V danom prípade Ústavný súd nálezom zo dňa 6.12.2006 sp. zn. III. ÚS 147/06-48 dospel k záveru, že v určitom časovom období bola väzba sťažovateľa nezákonná. Jednalo sa obdobie medzi 26. májom 2005 a 15. novembrom 2005, pričom väzba bola nezákonná nie z hmotnoprávnych dôvodov, ale z dôvodov procesných, keďže okresný súd nevydal rozhodnutie o predĺžení sťažovateľovej väzby. Na základe uvedenej skutočnosti potom ústavný sud priznal sťažovateľovi nemajetkovú ujmu vo výške 1.970,- € a neskôr ESĽP rozsudkom zo dňa 17.7.2012 priznal sťažovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy 8.000,-€, teda celkom 9.700,-€ za 173 dní. V rozhodnutí ESĽP neskúmal, akej ujmy sa poškodenému dostalo v pracovnom živote, rodinnom, spoločenskom a pod. Uvedená náhrada nemajetkovej ujmy bola sťažovateľovi priznaná napriek tomu, že v danom prípade bol neskôr sťažovateľ za skutky, pre ktoré bol vo väzbe, aj právoplatne uznaný za vinného a odsúdený rozsudkom OS Považská Bystrica zo dňa 15. novembra 2005 pod č. k. 1 T 111/05-643, k úhrnnému nepodmienečnému trestu odňatia slobody vo výške 2 roky. Z uvedených skutočností je možné teda odvodiť základnú sumu nemajetkovej ujmy za deň trvania nezákonného stavu/nezákonného rozhodnutia vo výške 57,- €. U žalobcu trval nezákonný stav, t.j. obdobie od vydania nezákonného rozhodnutia NBÚ až do právoplatného zrušenia nezákonných rozhodnutí, teda od 7.9.2015 do 17.5.2018, t.j. celkovo 983 dní (nepočítajúc ďalšie obdobie do vydania osvedčenia NBÚ o bezpečnostnej spoľahlivosti).

c/Príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi protiprávnym úkonom (nezákonným rozhodnutím) a vznikom škody je nevyhnutným predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom a znamená, že musí byť medzi existenciou nezákonného rozhodnutia a vznikom škody daný vzťah príčiny a následku. Vo vzájomnej súvislosti javov má každý následok niekoľko vzájomne súvisiacich príčin, rovnako tak ako každá príčina má niekoľko vzájomne súvisiacich následkov. Každá príčina je ďalej následkom iných príčin a následok príčinou iných následkov. V poradí navzájom súvisiacich príčin, ktoré spôsobujú určitý následok, nie sú všetky príčiny rovnako významné. Niektoré z nich sú dôležitejšie (hlavné príčiny) a pre určitý následok rozhodujúce, iné sú menej významné, ale pre určitý následok nutné, ďalšie sú podružné, pre následok nevýznamné. Posúdenie, ktoré príčiny sú hlavné a ktoré sú podružné, je vecou hodnotenia všetkých okolností konkrétneho prípadu, pokiaľ je protiprávny úkon jednou z príčin skutočne vzniknutej škody, a to jednou z hlavných príčin je daná príčinná súvislosť medzi ním a vzniknutou škodou. (5 Cz 39/1965 Najvyššieho súdu ČR). V posudzovanom prípade medzi nezákonnými rozhodnutiami vznikom škody existuje priama príčinná súvislosť, nakoľko v prípade, ak by konajúci orgán vo veci zisťovania bezpečnostnej spoľahlivosti konal zákonne, nebola by škoda vznikla, a teda vydané nezákonné rozhodnutia boli priamou a bezprostrednou príčinou vzniku škody. V prípade, ak by NBÚ konal zákonne a vydal žalobcovi osvedčenie o bezpečnostnej spoľahlivosti bez toho, aby jeho vydaniu predchádzali nezákonné rozhodnutia, žalobca by nebol odvolaný z funkcie vyšetrovateľa a jeho pracovné zaradenie by nebolo ovplyvnené. Nezákonné rozhodnutia boli príčinou následných konaní a stavu, do ktorého sa žalobca dostal tak v rovine pracovnej ako aj súkromnej a zapríčinili vznik škody, ktorej náhradu si v tomto konaní žalobca uplatňuje.

Podľa § 15 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku. Žalobca splnil aj vyššie uvedenú zákonnú povinnosť, žiadosť o predbežné prerokovanie zo dňa 18.12.2018 adresoval Výboru NRSR na preskúmavanie rozhodnutí NBÚ, ktorý postúpil žiadosť žalobcu priamo NBÚ. NBÚ ako orgán konajúci v mene štátu oznámil žalobcovi listom zo dňa 30.4.2019, že nárok považuje za neodôvodnený. Argumenty, ktoré sú uvedené v odpovedi NBÚ považuje žalobca za čisto účelové a odporujúce skutkovým okolnostiam prípadu. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutkové a právne okolnosti žalobca žiadal, aby súd jeho žalobe vyhovel a priznal žalobcovi nárok na náhradu škody, a to ušlú mzdu vo výške 15.356,69€ a nemajetková ujmu vo výške 24.000,-€, spolu 39.356,69€. Okrem nároku na istinu si žalobca uplatnil v súlade s § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. aj nárok na úrok z omeškania 5% p.a., a to odo dňa nasledujúceho po doručení zamietavej odpovede NBÚ (právnemu zástupcovi bola odpoveď doručená 7.5.2019) do zaplatenia. Žalobca na

preukázanie v žalobe tvrdených skutočností predložil nasledovné listinné dôkazy procesného útoku: personálny rozkaz ministra vnútra SR zo dňa 29.9.2004 č. 388, rozhodnutie NBÚ zo dňa 7.9.2015 Č.:SP-PB-129-33/2015-Ž-23788, rozhodnutie Výboru NR SR na preskúmavanie rozhodnutí NBÚ zo dňa 3.12.2015 Č.:CRD-1944-3/2015-VPRNBU, rozsudok NS SR zo dňa 10.4.2017 č.k. 5Sž/2/2016-51 a opravné uznesenie zo dňa 5.6.2018 č.k. 5Sž/2/2016-76, osvedčenie žalobcu vydané dňa 2.8.2018, personálny rozkaz riaditeľa KR PZ v Žiline zo dňa 17.6.2016 č. 276, personálny rozkaz riaditeľa KR PZ v Dolnom Kubíne zo dňa 21.6.2016 č. 83, výpočet škody - rozdielu medzi mzdou a dôchodkom za obdobie 07/2016 - 08/2018, rozhodnutie MV SR zo dňa 10.10.2016 a 1.7.2017 a 1.7.2018, výpočet výsluhové dôchodku žalobcu, pracovnú zmluvu žalobcu zo dňa 11.9.2017, zápočtový list žalobcu zo dňa 11.4.2018, potvrdenie zdaniteľných príjmoch fyzickej osoby - žalobcu zo dňa 16.1.2018, potvrdenie o nemocenských dávkach vyplatených Sociálnou poisťovňou zo dňa 1.10.2018, žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zo dňa 18.12.2018 adresované NR SR a doručené postúpením NBÚ, odpoveď NBÚ na žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zo dňa 30.4.2019, rozsudok NS SR zo dňa 22.11.2018 sp. zn. 5Sžk/17/2017.

3. Žalovaný v písomnom stanovisku k žalobe uviedol, že žalobu považuje za neopodstatnenú, v rozpore so skutkovým a právnym stavom a žiadal žalobu zamietnuť. Žalovaný poukázal na základné predpoklady pre vznik nároku na náhradu škody , ktorými sú nezákonné rozhodnutie pri výkone verejnej moci, vznik škody alebo ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím a príčinná súvislosť medzi nimi, ktoré musia byť splnené kumulatívne, z čoho jednoznačne vyplýva, že jedna splnená podmienka bez existencie splnenia zvyšných dvoch podmienok nemôže v žiadnom prípade zakladať nárok na náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. Otázka príčinnej súvislosti medzi rozhodnutím a vzniknutou škodou musí byť v každom jednotlivom prípade riešená individuálne zistením a zhodnotením všetkých podstatných okolností a príčin, ktoré viedli k určitému výsledku (následku), a zároveň zhodnotením týchto okolností jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti. Rozhodnutie žalovaného v súlade s §26 ods. 2 zákona č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je rozhodnutím, ktorým žalovaný konštatuje, že navrhovaná osoba nespĺňa predpoklady na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami určitého stupňa utajenia podľa zákona č. 215/2004 Z.z., na základe ktorého žalovaný ukončí bezpečnostnú previerku navrhovanej osoby pre požadovaný stupeň utajenia. Takéto rozhodnutie nemožno považovať za rozhodnutie, ktoré by navrhovanej osobe priamo spôsobilo škodu, ale ide o rozhodnutie, ktoré de facto neumožní konkrétnej osobe oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami z dôvodu nesplnenia zákonných predpokladov na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami príslušného stupňa utajenia, čo však nemožno vnímať ako subjektívne právo alebo nárok konkrétnej osoby. Je potrebné si uvedomiť, že na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami nie je právny nárok, ale uvedené je možné chápať ako určitú výsadu pre občana SR. Ustanovenia o ochrane utajovaných skutočností v zákone č. 215/2004 Z.z. a v jeho vykonávajúcich predpisov majú predovšetkým preventívny charakter a slúžia na elimináciu rizík neoprávnenej manipulácie s nimi, čím by mohlo dôjsť k vzniku ujmy na chránených záujmoch Slovenskej republiky. Vo vzťahu ku škode a vykonávaniu funkcie vyšetrovateľa žalovaný uviedol, že zoznam funkcií, pri výkone ktorých a môžu oprávnené osoby oboznamovať s utajovanými skutočnosťami určuje príslušný vedúci. V tomto prípade vedúci v zmysle zákona č. 215/2004 Z.z. rozhodol, že na funkciu vyšetrovateľa je potrebná bezpečnostná previerka II. stupňa („Dôverné“). Nakoľko žalobca nespĺňal predpoklady na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami stupňa utajenia „Dôverné“, riaditeľ KR PZ v Žiline odvolala žalobcu dňom 30.6.2016 z dovtedajšej funkcie vyšetrovateľa a dňom 1.7.2016 ho ustanovil do funkcie referent skupiny fyzickej ochrany objektov oddelenia ochrany objektov KR PZ v Žiline. Štátnu službu v uvedenej funkcii však žalobca reálne nevykonával, nakoľko na základe jeho vlastnej žiadosti bol dňom 30.6.2016 uvoľnený zo služobného pomeru príslušníka PZ. Z uvedeného je zrejmé, že žalobca odišiel zo služobného pomeru na vlastnú žiadosť a dobrovoľne, pričom funkcia, ktorú zastával nie je nárokovateľná a ani doživotná. Vzhľadom na uvedené žalovaný považoval nárok žalobcu na náhradu škody vo forme ušlej mzdy za neodôvodnený, ktorý zároveň nemá ani oporu v hmotnom práve. Za právne irelevantné žalovaný považoval tvrdenie žalobcu, že bol preložený na inú funkciu „len a výlučne na základe rozhodnutia NBÚ č. SP-PB-129-33/2015-Ž-23788 zo dňa 7.9.2015 z dôvodu, že podľa tohto rozhodnutia nie je oprávnený na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami stupňa „Dôverné“, ktorý sa vyžaduje na výkon doterajšej funkcie“. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami môže konkrétnej osobe vzniknúť za splnenia podmienok uvedených v §10 zákona č. 215/2004 Z.z., pričom tieto predpoklady musí spĺňať počas celej doby platnosti osvedčenia podľa §28 alebo určenia podľa §31.

Vydanie osvedčenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami nie je iba jedným z jej nevyhnutných predpokladov, a teda nevydanie osvedčenia žalovaným navrhovanej osobe nemôže byť samo o sebe jedinou hmotnoprávnou prekážkou na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami, nakoľko navrhovaná osoba musí spĺňať kumulatívne všetky ostatné zákonné predpoklady. Za sporné žalovaný považoval aj tvrdenie žalobcu, že v príčinnej súvislosti s vydaním nezákonných rozhodnutí prišiel o právu a stal sa z odborníka nezamestnaným, resp. neuplatniteľným na trhu práce vzhľadom na dovtedajšie pracovné skúsenosti a zaradenie. Skutočnosť, že žalobcovi nebolo vydané osvedčenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami neznamená, že bol spôsobilý vykonávať len inú, menej zodpovednú funkciu v rámci policajného zboru a už vôbec nie je možné stotožniť sa s tvrdením, že následkom uvedeného žalobca prišiel o prácu v policajnom zbore. Žalovaný poukázal na to, že zoznam funkcií, pri výkone ktorých sa môžu oprávnené osoby oboznamovať s utajovanými skutočnosťami je v kompetencii vedúceho, ktorý v tomto prípade určil, že na funkciu vyšetrovateľa je potrebná bezpečnostná previerka II. stupňa, zároveň je v kompetencii vedúceho zrušiť takéto funkcie alebo zmeniť podmienky na vykonávanie konkrétnej funkcie vo vzťahu k požadovanému stupňu bezpečnostnej previerky. Z uvedeného tak vyplýva, že rozhodnutie žalovaného nemôže byť žiadnym spôsobom príčinou alebo následkom straty práce žalobcu, pričom je potrebné zdôrazniť, že žalobca odišiel z policajného zboru výlučne na vlastnú žiadosť a nie na základe inej skutočnosti podľa zákona č. 73/1998 Z.z. V tejto súvislosti je nelogické tvrdenie, že rozhodnutím žalovaného a v jeho príčinnej súvislosti nastala situácia, že zo žalobcu sa „z odborníka stal nezamestnaným“. Kvalifikačné predpoklady na výkon akejkoľvek práce sú predsa určované úplne inými kritériami, počnúc od vzdelanostných predpokladov, osobnostnej charakteristiky až po teoretické a praktické skúsenosti a dávať do akéhokoľvek súvisu nevydanie osvedčenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami určitého stupňa utajenia so stratou zamestnania a následnej nemožnosti uplatnenia na trhu práce je rozhodne možné považovať za nelogické, účelové a odporujúce akémukoľvek skutkovému a právnemu stavu. Žalovaný mal za to, že neexistuje priama súvislosť medzi jeho rozhodnutím, odvolaním žalobcu z príslušnej funkcie, následným stanovením žalobcu do inej funkcie a vznikom škody, ktorú žalobca požaduje. Je potrebné rozhodne prihliadať na skutočnosť, že žalobca dobrovoľne odišiel z policajného zboru ku dňu, kedy mal byť preložený na inú funkciu, pričom jeho rozhodnutie bolo slobodné, jasné, zrozumiteľné a bez akéhokoľvek nátlaku. Skutočnosť, čo žalobca zotrvá v policajnom zbore nebola závislá na rozhodnutí žalovaného, t.j. nebola priamo podmienená vydaním rozhodnutia o oprávnení na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami príslušného stupňa utajenia. Žalobca využil svoje právo a na základe vlastnej žiadosti odišiel z policajného zboru, nemohla mu preto vzniknúť škoda tak, ako uvádza v podanej žalobe. K žalobcom požadovanej nemajetkovej ujme vo výške 24.000,-€ žalovaný uviedol, že rozhodnutie o nesplnení predpokladov na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami bolo v súlade so zákonom doručené žalobcovi do vlastným rúk a vedúcemu, ktorý o vykonanie bezpečnostnej previerky požiadal, sa výsledok písomne oznámil. V prípade, ak sa o tejto skutočnosti dozvedeli aj iné nepovolané osoby, nemôže žalobca tvrdiť, že toto bolo spôsobené žalovaným. Žalovaný postupoval plne v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 215/2004 Z.z. a žiadnej inej osobe tieto skutočnosti neoznámil. Tvrdenia žalobcu v tejto súvislosti je možné považovať za účelové, reálne nepodložené a dôvodne nepreukázané a nezakladajú predpoklady na uplatnenie nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z., žalovaný odmietal v celom rozsahu tvrdenia žalobcu o zásahu do jeho osobnostných práv.

4. Žalobca v replike poukázal na to, že žalovaný postavil obranu proti uplatnenému nároku na tvrdenej absencii príčinnej súvislosti medzi nezákonnými rozhodnutiami a spôsobenou škodou, pričom nedostatok príčinnej súvislosti odvodzuje zo skutočnosti, že nezákonné rozhodnutia, ktorými bol žalobca nezákonne označený za osobu, ktoré nemá oprávnenie oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami, neboli dôvodom pre skončenie služobného pomeru, nakoľko žalobca odišiel zo služobného pomeru na vlastnú žiadosť. Takáto interpretácia skutkových okolností je podľa žalobcu jednoznačne účelová, nakoľko žalovaný vedome opomína fakt, že oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami bolo na tom funkčnom mieste, ktoré zastával žalobca, podmienkou pre zotrvanie na danom konkrétnom mieste, v zaradení vyšetrovateľa PZ so všetkými z toho vyplývajúcimi dôsledkami. Žalovaný úplne ignoruje fakt, že práve nezákonné rozhodnutia (ktorých nezákonnosť bola potvrdená rozhodnutiami súdov) boli základnou a hlavnou príčinou a len a výlučne tieto nezákonné rozhodnutia vyvolali následok spočívajúci v tom, že žalobca bol nezákonne preložený na miesto, ktoré znamenalo jeho absolútnu profesionálnu degradáciu (z pozície vyšetrovateľa na pozíciu pracovníka fyzickej ochrany objektov) a ktorých následkom bola žiadosť žalobcu o uvoľnenie zo služobného pomeru podaná práve pod nátlakom a nedobrovoľne, v situácii, kedy žalobca nemal de facto inú možnosť. Z podanej žaloby je zrejmé a dostatočne preukázané, že pokiaľ by žalovaný postupoval zákonne a vydal

by osvedčenie v súlade so zákonom, nedošlo by k preloženiu ako ani k následnej donútenej žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru. Žalovaný celú svoju obranu postavil na skutočnosti, že žalobca odišiel zo služobného pomeru na vlastnú žiadosť, avšak žalovaný ignoruje skutočnosti, ktoré žalobcu donútili žiadosť o uvoľnenie zo služobného pomeru podať. Žalobca opätovne a dôrazne popiera takéto tvrdenie, nakoľko jeho žiadosť o uvoľnenie zo služobného pomeru nebola dobrovoľná, keďže priamo do žiadosti o uvoľnenie uviedol nasledovné: „....Z uvedených dôvodov, teda v príčinnej súvislosti s mojím preložením, na tabuľkové miesto referenta (PT1) skupiny fyzickej ochrany objektov oddelenia ochrany objektov KR PZ v Žiline som bol nútený podať žiadosť o uvoľnenie podľa § 191 ods.1 zákona č.73/1998 Z.z.....“. Tento fakt bol zdôraznený aj v žiadosti o predbežné prerokovanie nároku ako aj v žalobe a nie je zrejmé, z akých podkladov žalovaný vychádzal pri hodnotení a interpretácii tejto skutočnosti. Žalovaný o svojom vyjadrení poukazuje na to, že oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami môže vzniknúť konkrétnej osobe len za splnenia podmienok podľa § 10 zákona č. 215/2004 Z.z., pričom vydanie osvedčenia nie je jediným predpokladom na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami, ale len jedným z nevyhnutných predpokladov, čím chce spochybniť skutočnosť, že nezákonné rozhodnutie nebolo jediným prekážkou na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami. Žalobca v tejto súvislosti opätovne zdôraznil, že v zmysle zákona č.215/2004 Z.z. spĺňal všetky predpoklady pre oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami a ako bolo výslovne uvedené v personálnom rozkaze o preložení, jediným dôvodom preloženia žalobcu bolo práve vydanie nezákonného rozhodnutia NBÚ. V dôsledku vydania nezákonných rozhodnutí NBÚ a Výboru NR SR bol žalobca služobne preložený, a to personálnym rozkazom riaditeľa KRPZ č. 276 zo 17.6.2016, ktorým bol žalobca z pozície vyšetrovateľa odvolaný dňom 30.6.2016 a degradovaný z funkcie vyšetrovateľ do funkcie referent skupiny fyzickej ochrany objektov a zaradený do 1. platovej triedy. Z odôvodnenia rozhodnutia o preložení je zrejmé, že žalobca bol preložený na inú funkciu len a výlučne na základe rozhodnutia NBÚ č. SP-PB-129-33/2015-Ţ-23788 zo dňa 7.9.2015 z dôvodu, že podľa tohto rozhodnutia nie je oprávnený na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami stupňa „Dôverné“, ktorý sa vyžaduje na výkon doterajšej funkcie. Rozhodnutie o preložení žalobcu na funkciu referent bolo vydané bez súhlasu žalobcu, odporovalo ustanoveniam § 35 ods. 6 zákona č. 73/1998 Z.z. (policajta možno previesť na inú funkciu v tom istom mieste výkonu štátnej služby alebo preložiť na inú funkciu v inom mieste výkonu štátnej služby alebo v inom služobnom úrade na vlastnú žiadosť alebo s jeho písomným súhlasom) ako aj odporovalo čl. II, ods. 2 a ods. 3 Ústavy SR (Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá). Z dôvodu nezákonného preloženia na miesto a funkciu, s ktorým žalobca nesúhlasil, teda v príčinnej súvislosti s preložením na tabuľkové miesto referenta (PT1) skupiny fyzickej ochrany objektov oddelenia ochrany objektov KR PZ v Žiline bol žalobca nútený podať žiadosť o uvoľnenie zo služobného pomeru a jeho služobný pomer skončil dňom 30.6.2016, inú možnosť žalobca nemal, nakoľko personálny rozkaz o preložení je vykonateľný bez ohľadu na odvolanie, teda žalobca by musel nastúpiť na uvedené miesto, napriek tomu, že s týmto výslovne nesúhlasil. Jediná možnosť ako nenastúpiť na uvedené miesto bolo podať žiadosť o uvoľnenie. Zo všetkých uvedených skutočností je príčinná súvislosť jednoznačne preukázaná, bez nezákonného rozhodnutia NBÚ a následne aj nezákonného rozhodnutia výboru NR by nedošlo k vydaniu rozkazu o preložení ani k podaniu žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru. Pokiaľ ide o tvrdenie žalovaného, že „rozhodnutím úradu nemohla žiadateľovi vzniknúť ani nemajetková ujma, pretože rozhodnutie úradu bolo doručené iba žiadateľovi do vlastných rúk a výsledok sa písomne oznámil iba jeho vedúcemu a preto nie je možné akceptovať že takéto rozhodnutie mohlo mať vplyv na okolie či rodinu žiadateľa“, toto podľa žalobcu vychádza z absolútneho ignorovania faktu, že žiadny vyšetrovateľ nie je pri svojej práci vo vákuu a práca príslušníkov PZ je prácou, ktorá zahŕňa nepochybne množstvo kolegov ako aj nadriadených rôzneho stupňa a otázky zaradenia a výkonu práce jednotlivých vyšetrovateľov sú v rámci pravidelného rozdeľovania úloh známe všetkým zainteresovaným na danom oddelení. Je absurdné domnievať sa, že tak závažné rozhodnutie, akým nepochybne rozhodnutie o tom, že žalobca nie je bezpečnostne spoľahlivou osobou, sa nedotklo okolia či rodiny žalobcu, lebo „bolo doručené len žalobcovi do vlastných rúk...“. Na podklade tohto rozhodnutia sa žalobcovi zničil profesný život, o bezpečnostnej „nespoľahlivosti“ žalobcu ako príčine jeho odchodu sa rozprávalo a špekulovalo, tak medzi kolegami ako aj medzi bezprostredne nadriadenými, ktorí danú situáciu riešili, a samozrejme uvedená situácia sa bytostne dotýkala aj rodiny žalobcu, ktorý ako živiteľ rodiny prišiel o prácu a aj príjem práve z dôvodu nezákonného rozhodnutia NBÚ, a preto je absurdné tvrdiť, že takéto rozhodnutie nemalo vplyv na život žalobcu, takéto tvrdenie NBÚ odporuje preukázaným skutkovým okolnostiam prípadu.

5. Súd vo veci vykonal dokazovanie a zistil nasledovný skutkový stav:

6. Žalobca do zápisnice súdu uviedol, že vzhľadom na to, že mu nebola udelená previerka zo strany NBÚ, bol preradený na iné miesto, iné pracovné zaradenie a do inej platovej triedy, na základe preloženia odišiel do civilu, stalo sa tak preto, lebo nemal udelenú previerku. Nesprávnym rozhodnutím NBÚ prišiel o prácu, čo bolo v priamej príčinnej súvislosti. Od žalovaného požaduje ušlú mzdu ako rozdiel medzi dôchodkom a mzdou, ktorú poberal, požaduje len čistý rozdiel, nebral do úvahy napr. valorizáciu. Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu, ťažko sa mu to špecifikuje, vychádzal zo zákonných ustanovení, mal celkovo zmarený život, prišiel som o prácu, asi 11 rokov pracoval na pozícii vyšetrovateľa. Prišiel o spoločenský život, poznačilo to jeho rodinný život, prišiel o priateľov, kolektív, mal problém sa s nimi stýkať, celá situácia trvala niekoľko rokov. Časovo išlo o obdobie od 7.9.2015 do 17.5.2018, celá situácia zasiahla do jeho rodinného života, trpela jeho rodina, bol podráždený, správal sa nevhodne, mal problémy psychického rázu, ktoré má doteraz, lekára nevyhľadal. Pokiaľ ide o tvrdenie žalovaného, že išlo o dobrovoľný odchod, nešlo o dobrovoľný odchod, odchod bol vyslovene z donútenia, jednalo sa o vyhrážku zo strany zamestnávateľa, ktorý ho preložil na iné miesto bez súhlasu a v rozpore so zákonom, z dôvodu bezprávnej vyhrážky sa jednalo o neplatný právny úkon, v prípade jeho odchodu do civilu. Zamestnávateľ ho preradil do prvej platovej triedy, kde by nevládal platiť svoje výdavky, jednalo sa o bezprávne preloženie. Mal pred preložením so zamestnávateľom viaceré pohovory, zo zákona bola možnosť, aby zostal na tom istom mieste bez stupňa utajenia, nadriadený má možnosť stupeň utajenia znížiť, alebo ho mohol preradiť do zálohy, nakoľko nesúhlasil s preložením na miesta, ktoré mu boli ponúkané. Do civilu musel odísť, bol k tomu donútený, išlo o psychické donútenie, odchod do civilu nebol dobrovoľný. K preloženiu uviedol, že jeho nadriadený vydal rozkaz, on nedal súhlas na preloženie, rozkaz nemal odkladný účinok, jediná obrana ako nenastúpiť na miesto, na ktoré bol preložený bolo podať žiadosť o odchod do civilu. Výšku škody podrobne rozpísal, je daná aj príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím. Pri nemajetkovej ujme poukázal na potvrdený rozsudok, išlo o obvineného policajta, ktorý odišiel do civilu, bola mu prisúdená nemajetková ujma, doplatený rozdiel medzi platom a dôchodkom.

7. Žalovaný do zápisnice súdu uviedol, že absentujú základné predpoklady na priznanie náhrady škody, žalobu považuje za nedôvodnú. Pre priznanie nároku žalobcu musia byť splnené tri dôvody a to nezákonné rozhodnutie, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nimi, v danom prípade je len jeden dôvod a to prvý, čo konštatoval aj NS SR. Poukázal na to, že nie každé nezákonné rozhodnutie automaticky vyvoláva stav, kedy vzniká škoda. V prípade žalobcu bol dôsledok nezákonného rozhodnutia taký, že žalobca nebol oprávnený oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami, podstatné je uviesť jadro a to, že samotné rozhodnutie nemalo vplyv na odchod žalobcu z policajného zboru, boli prijaté personálne opatrenia, žalobca bol preradený na pozíciu, kde sa nevyžadovalo oprávnenie oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami. Žalobca sám z vlastnej vôle aplikoval ustanovenie o odchode so štátneho služobného policajného zboru, a to uvoľnením zo služobného pomeru, teda sám spôsobil, že prišiel o svoj príjem, v opačnom prípade by prišiel len o funkciu, nie o príjem. Svojim dobrovoľným odchodom spôsobil, že sa následky rozhodnutia NBÚ nemohli prejaviť v jeho osobnej sfére, žalobca sám ukončil služobný pomer, teda nikdy nenastali podmienky na vznik škody, ide o dobrovoľné rozhodnutie žalobcu. K samotnej škode uviedol, že je nepresne vypočítaná, ak by žalobca naďalej zostal v policajnom zbore na inej pozícii, možno hovoriť o vzniku škody, no k tomu nedošlo. Žalobca odišiel dobrovoľne a ešte predtým ako prišlo k preradeniu na inú pozíciu, bol vydaný personálny rozkaz na jeho preradenie, avšak k jeho realizáciu neprišlo, lebo predtým ako nadobudol účinnosť žalobca sám požiadal o uvoľnenie zo služobného pomeru. Na základe uvedeného sa teda sám pripravil o možnosť domáhať sa náhrady škody, lebo z policajného zboru odišiel na vlastnú žiadosť, dobrovoľne. Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu, túto považoval za absurdnú z dvoch faktov, a to z dôvodu jej výšky, keď žalobca žiada maximálnu možnú výšku, čo je v rozpore s rozhodovacou praxou. Žalobca poukazuje na rozhodnutia v iných veciach, súvisiacich s nezákonnou väzbou, avšak tam sú dôsledky závažnejšie ako v prípade rozhodnutia NBÚ, kedy bol dotknutý len kariérny postup žalobcu. Je absurdné, aby svoj nárok zdôvodňoval rozhodnutiami o nezákonnej väzbe. Druhý fakt je ten, že nemajetková ujma musí byť preukázaná, v danom prípade absentujú konkrétne skutočnosti, nie je uvedené nič, čo by svedčalo o akejkoľvek ujme, ide len o všeobecné konštatovanie. Za podstatné je treba spomenúť aj to, že samotná žaloba je vnútorne rozporná, žalobca uvádza, že rozhodnutím NBÚ sa dostal do majetkových problémov, no podľa vyčíslenia žalobcu po odchode zo služobného pomeru rok nepracoval nikde, a potom pracoval s nižším zárobkom, na mieste je preto otázka, prečo odišiel do civilu. Žalobca sa sám dostal do ekonomických problémov, keď odišiel z policajného zboru, nič mu nebránilo zostať, dôsledky ekonomickej situácie si spôsobil sám, keď odišiel z postu, kde mal garantovaný plat. Je evidentné, že žalobca založil svoju argumentáciu na neobmedzenej kauzalite, avšak nezákonné rozhodnutie nemá vplyv na všetky

nepriame dôsledky, ktoré nie sú bezprostredne týkajúce sa jeho služobného pomeru. Rozhodnutie NBÚ nemá dosah do vnútorného vzťahu so zamestnávateľom, priamy dôsledok nezákonného rozhodnutia bol ten, že žalobca nebol oprávnený oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami, tam končí kauzalita. NBÚ nemôže niesť dôsledky ako preradenie na inú pracovnú pozíciu zo strany Ministerstva vnútra SR. Dôsledky kauzality pre NBÚ tam nesiahajú, je to vzťah medzi žalobcom a MV SR, voči ktorému mal prípade podať žalobu. NBÚ nemôže niesť následky za ako tvrdí žalobca nezákonne preradenie, kompetenčný postup v tomto prípade je plne na zamestnávateľovi žalobcu. Ak žalobca tvrdí, že jeho zamestnávateľ mal postupovať inak a v zmysle zákona, na toto nemal žiaden vplyv žalovaný, išlo o vzťah žalobcu a MV SR ako zamestnávateľa, ktorý mal aj iné možnosti v zmysle zákona. Nezákonné rozhodnutie teda nemohlo donútiť k odchodu žalobcu do civilu, bol to jeho zamestnávateľ a zodpovednostný vzťah je medzi žalobcom a MV SR. Ak teda zamestnávateľ žalobcu porušil zákon v prípade preradenia žalobcu na iné miesto, nemôže za to niesť zodpovednosť žalovaný a tiež to nie je v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím. Kauzálny nexus musí byť priamym a bezprostredným, čo v danom prípade nebolo splnené. Poukázal aj rozpor v tvrdení žalobcu, ktorý na jednej strane uvádza, že nemohol prijať preradenie na inú prácu kvôli nižšiemu zárobku a nemohol by teda splácať svoje náklady a na druhej strane po odchode do civilu bol rok nezamestnaný a následne vykonával prácu s nižším zárobkom ako by mal v policajnom zbore.

8. Svedkyňa Andrea Poburíniová, manželka žalobcu, vo svojej výpovedi uviedla, že v roku 2014 alebo 2015 manžela ohovorili, že pracoval pre ŠTB, degradovali ho na vrátnika, potom išiel do výsluhového dôchodku, veľmi sa ho to dotklo. Bol v depresii, v podstate všetko v domácnosti robila ona, nič nevládal, ani nájsť si robotu. Nechápe, že jedného dňa môže niekto prísť o zamestnanie, keď si niekto na neho niečo vymyslí. Manžel bol dobrý policajt, dotklo sa ho to, robil svoju prácu dobre a mal ju rád, bola pre neho poslaním. Situácia sa prejavila na manželovej psychike, ani nevládal vstať z postele, nikde nechodil, s nikým sa nestýkal, mal pocit, že každý sa na neho pozerá, že ho vyhodili z práce. V noci nemohol spávať, nechcel ani jesť, veľmi schudol. Svedkyňa chcela, aby vyhľadali odbornú pomoc, manžel sa hanbil, nechcel ísť k doktorovi, že má depresiu. Nevyhľadali žiadnu odbornú pomoc, ani všeobecného lekára ani špecialistu. Manžel nechcel, bolo to ťažké, ani nevie, ako to zvládla. Manžel neužíval žiadne lieky. Myslí si, že to zvládol len preto, lebo je veľmi silný, predtým bol vojak. Na otázku, žalovaného, že v žalobe žalobca uviedol, že stav mal dopad aj na známych, či vie o tom, ako sa okolie dozvedelo o dôvodoch, pre ktoré nedostal žalobca bezpečnostnú previerku, nakoľko samotné rozhodnutie s uvedením dôvodov sa doručovalo len žalobcovi, zamestnávateľ dostal len oznámenie, že nedostal bezpečnostnú previerku bez uvedenia dôvodov, svedkyňa uviedla, že nevie povedať, určite to vedeli všetci na polícii, nevie, či aj dôvody vedeli, pre ktoré nedostal previerku, nevie, ako to mohlo dozvedieť okolie. Ona nemá konkrétnu skúsenosť o negatívnej reakcii okolia v súvislosti s jej manželom a s tým, že nedostal bezpečnostnú previerku. Žalobca na doplnenie výpovede svedkyne uviedol, že on sám svojej nadriadenej povedal dôvody, pre ktoré nedostal bezpečnostnú previerku.

9. Po zistení skutkového stavu súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 27.9.2023, č.k. B5-57C/26/2019-139 žalobu zamietol a nepriznal žalovanému náhradu trov konania.

10. Proti rozsudku uvedenému v bode 9 podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, ktorý žiadal aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie s tým, že mu prizná nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Žalobca namietal, že súd prvej inštancie sa vo svojom rozhodnutí nevysporiadal s predbežnou otázkou, a to či preloženie bolo v súlade so zákonom (§ 35 ods. 6 zákona č. 73/1998 Z. z.) a či nebolo vydanie rozkazu o preložení bezprávnou vyhrážkou, psychickým donútením. O tom, že žiadosť podal z donútenia svedčia viaceré skutočnosti. Žalobca poukázal na chronológiu, ktorá sa týkala vydania nezákonného rozhodnutia a za stav, že odišiel plne zodpovedá žalovaný, pretože bez jeho rozhodnutia by nadriadený nebol vydal rozkaz o preložení. Čo sa týka nemajetkovej ujmy zastal názor, že dostatočným spôsobom popísal ako k nej došlo, s čím sa súd nevysporiadal, znova vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, že odišiel sám. Uviedol, že poukázal na obdobný prípad a to na rozsudok KS Bratislava sp. zn. 14Co/34/2015 zo dňa 21.06.2016, ktorým súd v skutkovo podobnom prípade priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 53.110,27€. Podľa názoru žalobcu došlo k porušeniu C.s.p. a to článok II, ods.3 , pretože súd neodôvodnil, prečo nepovažoval tento prípad za podobný (v tomto prípade nezákonne obvinili policajta, toto rozhodnutie bolo neskôr zrušené súdom, bola mu priznaná nemajetková ujma, čo sa týka majetkovej ujmy, táto mu nebola priznaná, nakoľko podal žiadosť dobrovoľne). Zároveň sa súd nevysporiadal s nemajetkovou ujmou za dĺžku konania. Ak ide o samotnú dĺžku konania, za túto môže priamo žalovaný za obdobie od vydania nezákonného rozhodnutia NBÚ SPPB-129-33/2015-Ž-23788 zo dňa 7.9.2015 až do právoplatnosti vydania rozhodnutia NBU 12.9.2018, teda približne 3 roky. Z rozhodovacej praxe ESĽP (pri výške nemajetkovej ujmy žalobca vychádzal z rozhodnutia ESĽP Bubláková v. SLOVAKIA 17763/07

rozhodnutie 15.2.2011), kde nemajetková ujma za dĺžku konania predstavovala 4.300,- € za obdobie 4 roky a 5 mesiacov, teda približne 1.000,- € za rok, podľa uvedeného si uplatňuje žalobca voči žalovanému za dĺžku konania 3.000,- €. Čo sa týka nemajetkovej ujmy, žalobca popísal ako stratil prácu vplyvom nezákonného rozhodnutia žalovaného a jasným spôsobom popísal ako ho to zasiahlo v súkromnom živote, že sa prestal stretávať s kolegami , prestal sa zúčastňovať na spoločenskom živote, ako ho to zasiahlo v súkromnom živote ako aj závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Súd tieto skutočnosti nezobral do úvahy, pričom žalovaný neuplatnil žiadny dôkaz na popretí tvrdení žalobcu, žalovaný neuviedol žiadneho svedka, listinné dôkazy, posudky, ktoré by popreli tvrdenia žalovaného. Čo sa týka argumentácie, že jeho rozhodnutie nebolo doručované nikomu, iba žalobcovi, táto argumentácia neuspeje, lebo na základe rozhodnutia žalovaného bol žalobca preložený (teda že mu nebola udelená previerka).

11. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný, ktorý v plnom rozsahu zotrval na obsahu svojich vyjadrení a zhrnul dôvody, pre ktoré považuje žalobu a v nej uplatnené nároky za nedôvodné. Dôsledky nezákonného rozhodnutia sa v majetkovej ani osobnej sfére žalobcu žiadnym spôsobom nerozvinuli, nakoľko žalobca sám požiadal o uvoľnenie zo služobného pomeru, a to ešte predtým, ako právne účinky spojené s nezákonným rozhodnutím mohli vyvolať u žalobcu vznik škody. Žalobca až do momentu svojho uvoľnenia zo služobného pomeru príslušníka PZ zostával na nezmenenej pozícii vyšetrovateľa PZ, a teda žiadna škoda na služobnom plate žalobcovi nevznikala. K hypotetickému vzniku škody, rovnajúcej sa rozdielu v plate, by prišlo až dňom 1.7.2016, kedy mal byť žalobca preložený na inú (menej platenú) funkciu. Ani v tomto prípade však k reálnemu vzniku škody neprišlo, nakoľko žalobca ešte pred samotným nástupom do novej funkcie požiadal o uvoľnenie zo služobného pomeru dňom 30.06.2016. Zákon č. 514/2003 Z. z. z hľadiska podmienok na priznanie nároku na náhradu škody vyžaduje reálny (skutočný, preukázaný) vznik škody. Nepostačuje, ak škoda len hrozila. V žiadnom prípade tiež neobstojí argumentácia žalobcu, že v dôsledku vydania nezákonného rozhodnutia žalovaného bol „donútený“ odísť zo služobného pomeru príslušníka PZ. Rozhodnutie žalovaného o neudelení bezpečnostnej previerky teda nemohlo mať vplyv na ukončenie služobného pomeru žalobcu, ale mohlo mať vplyv výlučne na jeho ustanovenie na inú pozíciu. Kauzálny nexus vo vzťahu k uvoľneniu zo služobného pomeru teda nemohol byť daný. Samotné uvoľnenie zo služobného pomeru žalobcu bolo zo strany žalobcu dobrovoľné, nezávislé od rozhodnutia žalovaného o neudelení bezpečnostnej previerky. Pokiaľ ide o žalobcom uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, tento je potrebné považovať za nepreukázaný. Žalobca napriek tvrdenému zhoršeniu jeho psychického zdravia nepredložil v konaní žiadne hodnoverné dôkazy preukazujúce uvedené tvrdenia. Naopak, vykonaným dokazovaním bolo zistené, že žalobca v relevantnom období nevyhľadal odbornú pomoc všeobecného alebo špecializovaného lekára a neboli mu predpisované žiadne lieky psychosomatického charakteru. Pokiaľ ide o žalobcom tvrdené zhoršenie jeho povesti a vplyvu rozhodnutia žalovaného na jeho rodinu, známych, kolegov a celkovú kvalitu spoločenského života, je potrebné zdôrazniť, že v zmysle § 26 ods. 4 zákona č. 215/2004 Z. z. sa rozhodnutie o neudelení bezpečnostnej previerky na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami doručuje výlučne navrhovanej osobe, ktorej sa bezpečnostná previerka vykonáva. Ak sa iné osoby dozvedeli o týchto dôvodoch, čím došlo k zníženiu dôstojnosti žalobcu alebo k zhoršeniu jeho rodinného a spoločenského života, stalo sa tak v dôsledku konania samotného žalobcu a nemožno brať na zodpovednosť žalovaného. Uvedenú skutočnosť potvrdil aj sám žalobca, keď na súdnom pojednávaní uviedol, že dôvody, pre ktoré mu bezpečnostná previerka nebola udelená, sám oznámil svojim kolegom a nadriadeným v práci. Žalovaný ďalej k odvolacím dôvodom uviedol, že žalobca založil svoju odvolaciu argumentáciu na skutočnosti, že súd sa v konaní nezaoberal otázkou jeho preloženia na inú funkciu v Policajnom zbore, t. j. neskúmal, či preloženie bolo realizované v súlade so zákonom č. 73/1998 Z.z.. Žalovaný poukázal na odôvodnenie súdu prvej inštancie (odsek 21.), ktoré závery považoval za správne. Procesná stránka preloženia policajta na inú funkciu je v zmysle zákona č. 73/1998 Z.z. vo výlučnej kompetencii služobného úradu, v danom prípade Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Ako už bolo uvedené vyššie, jediným dôsledkom vydania rozhodnutia, ktorým osobe nie je priznaná bezpečnostná previerka na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami, je ten, že takáto osoba sa v zmysle platnej právnej úpravy nemôže oboznamovať s utajovanými skutočnosťami príslušného stupňa utajenia, a teda nemôže vykonávať funkcie, pre ktoré sa oboznamovanie s utajovanými skutočnosťami vyžaduje. Samotné personálne opatrenia s tým spojené je však povinný realizovať služobný úrad, a to spôsobom neodporujúcim zákonu č. 73/1998 Z. z. Služobnému úradu žalobcu teda nič nebránilo v tom, aby po oboznámení sa s výsledkom bezpečnostnej previerky žalobcu zákonným spôsobom realizoval svoju personálnu právomoc a žalobcu ustanovil na takú funkciu, pre ktorú sa bezpečnostná previerka uvedeného stupňa utajenia nevyžaduje. Pokiaľ o ide o tvrdenie žalobcu, že bol „donútený“ ukončiť služobný pomer, žalovaný opätovne uvádza, že

nemožnosť oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami v zmysle zákona č. 73/1998 Z. z. nemá za následok vznik oprávnenia služobného úradu ukončiť s policajtom služobný pomer, a zároveň ani nezakladá povinnosť samotného policajta požiadať o uvoľnenie zo služobného pomeru. Žalobcovi teda nič nebránilo v služobnom pomere zotrvať, a to na pozícii, pre ktorú na bezpečnostná previerka stupňa utajenia Dôverné nevyžadovala. Žalobca sa rozhodol aplikovať inštitút uvoľnenia zo služobného pomeru podľa § 191 zákona č. 93/1998 Z. z., a tým svoj služobný pomer na základe vlastnej žiadosti ukončiť.

12. Súd druhej inštancie rozsudkom zo dňa 24.10.2024 č.k. 9Co/21/2024-199 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti týkajúcej sa náhrady škody vo výške 15.356,69€ s príslušenstvom potvrdil a vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V potvrdzujúcej časti rozsudku súdu prvej inštancie sa odvolací súd vzhľadom na zistený skutkový stav súdom prvej inštancie stotožnil zo závermi súdu prvej inštancie, že v konaní bola preukázaná existencie nezákonného rozhodnutia č. SP-PB-129-33/2015-Ž-23788 vydaného žalovaným dňa 7.9.2015 o tom, že žalobca nespĺňa predpoklad bezpečnostnej spoľahlivosti na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami. Čo sa týka náhrady škody ako ušlej mzdy vo výške 15.356,69€ správne súd prvej inštancie dospel k záveru o nedôvodnosti žaloby v tejto časti pre absenciu vzniku škody ako aj absenciu príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a nezákonným rozhodnutím; prijaté právne závery týkajúce sa absenciu vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a nezákonným rozhodnutím primerane vysvetlil, že škoda titulom ušlej mzdy nemohla žalobcovi vzniknúť, keďže ešte pred samotným preradením na menej platenú pozíciu sám požiadal o uvoľnenie zo služobného pomeru. Rovnako správne uviedol ako dospel k záveru o neexistencii príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím žalovaného a vznikom škody keďže preloženie na inú funkciu realizoval služobný úrad zamestnávateľa žalobcu a nemožno ho pripísať na ťarchu žalovaného, ktorý vydal nezákonného rozhodnutie. Nie je možné hovoriť ani o priamej príčinnej súvislosti medzi vydaním nezákonného rozhodnutia a škodou ani z časového hľadiska, keďže nezákonné rozhodnutie vydal žalovaný v septembri 2015 a žalobca si vzniknutú škodu titulom ušlej mzdy uplatňuje za obdobie od júla 2016 do augusta 2018 vrátane.

13. Predmetom odvolacieho konania bolo aj nepriznanie nemajetkovej ujmy vo výške 24.000,-€ nakoľko žalobca považoval zásah do jeho práv nezákonnými rozhodnutiami za rozsiahly a to tak vo sfére pracovnej, ako aj v súkromnom, rodinnom a spoločenskom živote, keď prišiel o prácu na pozícii vyšetrovateľa PZ a následne aj o prácu v policajnom zbore. Strata pracovnej pozície preňho znamenala nielen stratu zamestnania a teda ekonomickú istotu, ale stratu pracovného uplatnenia a naplnenia svojich dlhoročných profesných skúseností ako aj stratu adekvátneho zabezpečenia rodiny a s tým spojenú obavu o budúcnosť. Uvedená skutočnosť sa výrazne negatívne odrazila aj na jeho súkromnom, rodinnom a spoločenskom živote, pričom uvedené platí o to viac, že príčinou bola tak citlivá otázka, akou je vedomá spolupráca so štruktúrami bývalej Štátnej bezpečnosti, čo na žalobcu tak v kruhu jeho kolegov, priateľov a známych vrhalo tieň podozrenia a špekulácii, hoci aj nevyslovených. Žalobca bol spoločenský a otvorený typ, úspešný v práci, ktorá ho napĺňala profesne aj ľudsky, mal svoje záľuby a okruh priateľov. Po týchto udalostiach sa však čoraz viac uzatváral do seba, psychicky to ťažko znášal, prestal sa stretávať s bývalými kolegami, nezúčastňoval sa spoločných podujatí, nakoľko sa mu tým obnovovali spomienky na skutočnosti, ktorými prechádzal a vzhľadom na tieto udalosti sa celkom vzdal spoločenského života. Uvedenými zmenami trpela aj rodina žalobcu, jeho manželka a maloletý syn, s ktorými žil v spoločnej domácnosti a ktorí mu však nijako nedokázali pomôcť, pričom s pribúdajúcim časom aj blízki prestávali veriť, že sa situácia obráti v jeho prospech a že nezákonné rozhodnutia budú zrušené. Žalobca sa cítil nespravodlivo a nedôvodne ponížený, rozhodnutie NBÚ ako aj Výboru NR SR znamenalo negatívny zásah do jeho povesti. U žalobcu trval nezákonný stav, t.j. obdobie od vydania nezákonného rozhodnutia NBÚ až do právoplatného zrušenia nezákonných rozhodnutí, teda od 7.9.2015 do 17.5.2018, t.j. celkovo 983 dní (nepočítajúc ďalšie obdobie do vydania osvedčenia NBÚ o bezpečnostnej spoľahlivosti). Odvolací súd konštatoval, že prvoinštančný súd pri posúdení právnej otázky unesenia dôkazného bremena ako podmienky priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 17 zákona č. 514/2003 Z.z. zaťažil žalobcu neprimerane prísnym dôkazným bremenom a nepriznanie nulovej náhrady nemajetkovej ujmy nemožno hodnotiť inak ako popretie zmyslu a účelu odškodnenia poškodených v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z.. Žalobca v konaní pred súdom prvej inštancie preukázal a odôvodnil vznik nemajetkovej ujmy, súdu teda poskytol dostatok takých relevantných tvrdení, vrátane podmienky ich hodnoverného preukázania, ktoré neodôvodňujú záver prijatý súdom prvej inštancie o tom, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno. Nemožno preto súhlasiť s právnym názorom súdu prvej inštancie, že tvrdenia žalobcu o zásahu do jeho osobnostnej sféry boli len

všeobecné a nepreukázané, neodôvodňujúce priznať mu nárok na náhradu nemajetkovej ujmy čo, i len čiastočne. Je pravdou, že určenie spravodlivej výšky zadosťučinenia je veľmi zložité; ťažkosti vyplývajú už zo samotnej podstaty veci - z nutnosti prepočítať nemajetkovú ujmu na peniaze. Zhodnotenie intenzity ujmy jednotlivca závisí na jedinečných okolnostiach prípadu a je potrebné zaistiť, aby aj zadosťučinenie za nemajetkovú ujmu spôsobenú štátom bolo priznávané s rešpektom k princípu rovnosti pred zákonom č. 514/2003 Z.z. a aby sa jednotlivcom v porovnateľných prípadoch dostalo porovnateľnej ochrany. Toto porovnanie intenzity zásahu (výšky zadosťučinenia) však musí byť vykonané vždy dôkladne a hlavne preskúmateľne tak, aby z neho bolo dostatočne jasné, ktoré konkrétne okolnosti porovnávaných prípadov sú podobné a v ktorých naopak súd zistí odlišnosti. V tomto smere odvolací súd odkazuje na prehľad rozhodovacej činnosti NS SR to rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/19/2018, 4Cdo/171/2005, 6Cdo/37/2012, 6MCdo/15/2012, 5Cdo/127/2019, 6Cdo/38/2019 v otázke výšky náhrady nemajetkovej ujmy na základe § 17 ods. 3, 4 zákona č. 514/2003 Z.z. Vzhľadom na splnenie všetkých predpokladov pre priznanie vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím bude povinnosťou súdu prvej inštancie zaoberať sa výškou náhrady nemajetkovej ujmy prihliadnuc na ustanovenia § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. a vyššie uvedené právne závery vychádzajúce z ustálenej súdnej praxe. V prednávanej veci je potrebné výšku nemajetkovej ujmy v peniazoch určiť s prihliadnutím na okolnosti citované v ustanovení § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. a to najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Súd druhej inštancie sa vyjadril aj súdnemu rozhodnutiu, na ktoré pri uplatňovanej výške nemajetkovej ujmy žalobca poukázal a ktorým aj požadovanú výšku odôvodňoval. V prejednávanej veci Krajského súdu Bratislava sp. zn. 14Co/34/2015 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy žalobcovi z dôvodu nezákonného trestného stíhania, ktoré malo dôsledky na celú rodinu, súkromný život a spoločenské uplatnenie žalobcu. Nezákonným rozhodnutím vzhľadom na konečné rozhodnutie súdu, ktorým súd oslobodil obžalovaného žalobcu (toto nadobudol právoplatnosť dňa 27.02.2007) bolo uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 22.10.2004 a súdy pri posudzovaní náhrady nemajetkovej ujmy aplikovali ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z. platného a účinného do 31.12.2008 (ustanovenia § 17 ods. 3,4 boli účinného 1.1.2009). Vzhľadom na iné skutkové okolnosti vo veci prejednávanej pod sp. zn. 14Co/34/2015 druhoinštančný súd konštatoval, že nie je možné závery v tomto rozsudku týkajúce sa výšky náhrady nemajetkovej ujmy automaticky aplikovať aj na vec žalobcu, keďže žalobca sa domáha zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy z titulu náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci a nie v súvislosti s nezákonným trestným stíhaním, čo je kardinálny rozdiel.
14. Súd prvej inštancie doplnil dokazovanie výsluchom procesných strán a zistil nasledovné:

15. Žalobca do zápisnice súdu uviedol, že zotrváva na všetkých svojich doterajších vyjadreniach. Časť ujmy mu vznikla za dobu, kedy vydal žalovaný nové rozhodnutie, ujma mu vznikla v osobnej, pracovnej oblasti, tiež sa zhoršil jeho zdravotný stav. Má za to, že preukázal ujmu, ktorá mi vznikla. Vychádzal z obdobného súdneho rozhodnutia, išlo o rozhodnutie, v prípade ktorého nebolo rozhodnutie úradu nikomu inému doručované a nikto iný sa o tom nemohol dozvedieť, v tom prípade súd nemal pochybnosť o vzniku ujmy. Žalobca vyslovil názor, že konanie a následok bol približné rovnaký ako v jeho prípade. Odišiel z práce pod vplyvom okolností, žiadosť o uvoľnenie podal v súvislosti s preradením na miesto, na ktoré neudelil súhlas, ani si nedal žiadosť. Má podozrenie, že žalovaný nepostupoval v súlade so zákonom a do previerky vybrali len veci, ktoré sa im hodili, v záverečnej správe kontrarozviedky tiež uviedli, že odmietol spoluprácu. Trval na tom, aby mu bola priznaná nemajetková ujma vo výške 24.000,- €. Žalobca nemal záujem navrhnúť ďalšie osoby, ktoré by svedecky vedeli preukázať, aká ujma mu vznikla v jednotlivých oblastiach jeho života, žiadal, aby súd vo veci rozhodol.
16. Zástupca žalovaného uviedol, že akceptuje rozhodnutie odvolacieho súdu, poukazuje na judikatúru, ktorú spomína aj druhoinštančný súd a ktorá sa týkala väzobných vecí, keď je zásah do osobnej slobody, teda iný chránený záujem, ku ktorému sa v prípade žalobcu skutkovo ani nepribližuje, čo by malo mať vplyv na posudzovanie požadovanej výšky nemajetkovej ujmy. Žalobca žiada maximálnu výšku a preto je potrebné to zdokladovať a preukázať z jeho strany. Poukázal na to, že žalobca nemajetkovú ujmu odôvodňuje zásahom do pracovnej sféry, pričom sám požiadal o uvoľnenie zo služobného pomeru, teda celá zložka zásahu do pracovnej sféry nie je daná a nemajetková ujma sa takýmto spôsobom nedá zdôvodňovať. Druhý aspekt uvádzaný žalobcom je údajné zhoršenie rodinného a spoločenského života, žalobca hovoril o negatívnych reakciách jeho okolia, pričom sám uviedol dôvody, pre ktoré nedostal bezpečnostnú previerku iným osobám, teda tento aspekt je veľmi oslabený a nemožno ho dávať na ťarchu žalovanému. Tretia vec, na ktorú sa žalobca odvoláva je zhoršenie jeho psychického stavu,

žalobca aj svedkyňa uviedli, že sa trápil, zle spával, obaja potvrdili, že malo ísť o taký zásah, ktorý si objektívne nevyžadoval odborné vyšetrenie alebo užívanie liekov. Žalobca nevyhľadal odbornú pomoc, preto žalovaný spochybňuje intenzitu zásahu do psychického stavu žalobcu. Žalovaný žiadal nárok žalobcu titulom nemajetkovej ujmy zamietnuť a v prípade, ak by súd zvážil, že sú dané predpoklady na priznanie nemajetkovej ujmy, žiadal, aby bola priznaná v minimálnej výške a nie vo výške požadovanej žalobcom.
17. Súd prvej inštancie po doplnení dokazovania v zmysle intencií druhoinštančného súdu dospel k nasledovnému právnemu záveru:
18. Podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy SR každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom. Uvedeného práva sa však podľa čl. 51 ods. 1 Ústavy možno domáhať len v medziach zákona, ktorý toto ustanovenie vykonáva, v Slovenskej republike je ním zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení neskorších predpisov.
19. Podľa §17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.
20. Podľa § 17 ods. 3 zákon č. 514/2003 Z.z. výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

21. Podľa § 17 ods. 4 zákon č. 514/2003 Z.z. výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu.
22. Podľa §6 zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy.
23. Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody spôsobenú nesprávnym úradným postupom súdu je potrebné hľadať aj v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát považovaný na právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie alebo opomenutie svojich orgánov, ktorými zasahujú do základných práv jednotlivca. Pri posudzovaní oprávnenosti požadovanej výšky nemajetkovej ujmy je nevyhnutné vychádzať z osobitných okolností veci, primeranosť výšky nemajetkovej ujmy musí zohľadňovať všetky osobitné okolnosti daného prípadu. Rovnako nie je možné mechanicky prevziať závery rozhodovacej praxe súdov iných štátov či Európskeho súdu pre ľudské práva, a to najmä s ohľadom na odlišnosť životnej úrovne v jednotlivých štátoch, ktorá musí byť rovnako zohľadnená.
24. Peňažná satisfakcia je slovenským zákonodarcom vnímaná ako satisfakcia subsidiárna, nastupujúca až v prípade, že samotné konštatovanie porušenia alebo opomenutia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Pri aplikácii tohto princípu je súd okrem iného limitovaný čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, garantujúcim každému účinný prostriedok nápravy aj v prípade, keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností. Súd mal v konaní preukázané a medzi procesnými stranami nebolo sporné, že v dôsledku pochybenia žalovaného, ktorý vydal nezákonné rozhodnutie č. SP-PB-129-33/2015-Ž-23788 zo dňa 7.9.2015, ktorým bol žalobca označený za osobu, ktorá vedome spolupracoval s ustanovenými štruktúrami bývalej Štátnej bezpečnosti a bolo rozhodnuté, že žalobca nespĺňa predpoklady bezpečnostnej spoľahlivosti na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami, bol žalobca služobne preložený a degradovaný z dovtedajšej funkcie vyšetrovateľ do funkcie referent skupiny fyzickej ochrany objektov a bol zaradený do prvej platovej triedy. K porušeniu práva vydaním nezákonného rozhodnutia žalovaným došlo, ktorú skutočnosť konštatoval aj Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí a následne žalovaný vydal osvedčenie NBÚ č. SP-PB-2010/2018-Ž, doručení žalobcovi dňa 12.9.2018 o tom, že žalobca spĺňa previerku na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami podľa osobitného zákona na stupeň utajenia „Dôverné“. V pracovnej oblasti nastala v dôsledku nezákonného rozhodnutia žalovaného negatívna zmena preradením na podstatne menej platenú a menej kvalifikovanú prácu, bez ohľadu na skutočnosť, že žalobca následne požiadal o uvoľnenie zo služobného pomeru, na ktoré konanie nepochybne malo preradenie na nižšie platenú pozíciu vplyv. Žalobcovi vznikla ujma aj v osobnom živote, keď celú situáciu vnímal veľmi citlivo, čo sa

prejavilo na zhoršení zdravotného stavu žalobcu, najmä z psychickej stránky, ktorú skutočnosť potvrdila okrem výpovede samotného žalobcu aj jeho manželka, ktorá pociťovala spolu so žalobcom reálny dopad nezákonného rozhodnutia žalovaného na jeho zdravie a osobnú pohodu žalobcu, ktorý mal problémy so spánkom, schudol, bol podráždený a depresívny, uzavretý do seba, prestal komunikovať s okolím. V neposlednom rade je potrebné poukázať aj na dĺžku trvania nezákonného stavu, keď od vydania nezákonného rozhodnutia do nápravy daného stavu prešlo 983 dní, počas ktorých žalobca musel dôsledky nezákonného rozhodnutia znášať a zostávať v neistote, či dôjde k adekvátnej náprave.
25. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy je dosiahnuť vyváženosť miery ujmy na hodnotách ľudskej dôstojnosti s konkrétnym finančným vyjadrením, s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, kritéria sú vecou voľného sudcovského uváženia, zohľadňujúc všetky detaily a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. Náhrada nemajetkovej ujmy je odlišným nárokom ako nárok na náhradu škody, ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok konkrétneho zásahu do telesnej integrity fyzickej osoby, pri nemajetkovej ujme ide o zásah do osobnostnej sféry fyzickej osoby, prejavujúci sa vo všetkých oblastiach jej života. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy súd zohľadňuje konkrétne okolnosti prípadu najmä z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine a spoločnosti. Súčasne je potrebné prihliadať k tomu, že táto forma zadosťučinenia je právnym inštitútom do istej miery výnimočného charakteru, ktorý sa uplatní práve len za splnenia zákonom stanovených predpokladov, ktoré súčasne musia byť súdu známe a pre daný prípad individualizované. Určujúcim je predovšetkým zistenie, že v konkrétnom prípade ide o nemajetkovú ujmu vzniknutú v osobnostnej sfére fyzickej osoby, ktorú táto fyzická osoba objektívne, najmä vzhľadom k povahe, intenzite, trvania a rozsahu pôsobenia nepriaznivého následku, môže pociťovať a prežívať ako závažnú.
26. Pri posudzovaní oprávnenosti požadovanej výšky nemajetkovej ujmy žalobcom súd dospel k záveru, že uplatňovaná nemajetková ujma vo výške 24.000,-€, zodpovedajúca 50- násobku minimálnej mzdy za dobu trvania nezákonného zásahu do práv žalobcu (od 7.9.2015 do 12.9.2018), v aktuálnej minimálnej mzde 480,-€, je neprimerane vysoká vzhľadom na osobnú ujmu vzniknutá žalobcovi v súvislosti s vydaním nezákonného rozhodnutia. Súd vychádzal z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej najvyššia nemajetková ujma prináleží ochrane práva na život, uvedený súd priznal napr. v predmete sťažnosti použitia neprimeranej sily pri zadržaní, ktoré spôsobilo smrteľné zranenia pri zatýkaní nemajetkovú ujmu vo výške 20.000,-€ (vo veci Wasilewska and Kulacka proti Poľsku), v prípade zabitia štyroch rodinných príslušníkov počas bezpečnostných operácií nemajetkovú ujmu v celkovej výške 120.000,-€ (vo veci Abuyeva a ďalší proti Rusku), v prípade smrti počas policajného zadržania nemajetkovú ujmu vo výške 45.000,-€ (vo veci Mižigárová proti Slovensku). V súlade s uvedenou judikatúrou rozhoduje o výške nemajetkovej ujmy aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý napr. rozsudkom zo dňa 28.10.2010, sp. zn. 2Cdo 154/2010 priznal za smrť dcéry pri dopravnej nehode rodičom nemajetkovú ujmu 2 x 17.000,-€, rozsudkom zo dňa 30.10.2012, sp. zn. 4Cdo 139/2011 priznal za smrť chodkyne zrazenej pri dopravnej nehode rodičom 2 x 15.000,-€ a súrodencom 2 x 2.000,-€, rozsudkom zo dňa 27.1.2016, sp. zn. 1MCdo 10/2013 za smrť syna pri dopravnej nehode priznal rodičom 2 x 8.300,-€. Na základe porovnania uvedených príkladov judikatúry a reálnych následkov vydania nezákonného rozhodnutia žalovaným, sa výška nemajetkovej ujmy uplatnená žalobou, zdala súdu neprimerane vysoká, nadnesená a neadekvátna. Zohľadňujúc reálny dopad na jednotlivé oblasti života žalobcu, dĺžku trvania nezákonného stavu a mieru intenzity zásahu do života žalobcu, za primeranú podľa sudcovskej úvahy súd vyhodnotil nemajetkovú ujmu vo výške 3.000,-€, zodpovedajúca 6,25-násobku minimálnej mzdy na Slovensku za rok 2017, na zaplatenie ktorej žalovanú procesnú stranu zaviazal.
27. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa §255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci a §256 ods. 1 CSP, podľa ktorého ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane. Žalujúca procesná strana bola úspešnou procesnou stranou v konaní na 12,5%, žalovaná na 87,5%, čistý procesný úspech žalovanej procesnej strany v konaní bol 75%, avšak žalovanej procesnej strane v konaní trovy nevznikli a ani ich priznanie nepožadovala, preto súd nepriznal žalovanej procesnej strane voči žalobcovi náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti rozsudku súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Odvolanie podlieha poplatkovej povinnosti v rovnakej výške ako za podanú žalobu.